

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

„Marea Criză Economică din 1929 – 1933”

Simpozionul anual de istorie și civilizație bancară „Cristian Popișteanu” – ediția a XX-a

25 aprilie 2012

Discurs de deschidere

Mugur Isărescu, Guvernatorul BNR

Bună dimineața, doamnelor și domnilor!

Bine ați venit la Banca Națională a României!

Avem astăzi o dublă aniversare. Sărbătorim 132 de ani de la înființarea instituției noastre și 20 de ani de când Banca Națională a României, în colaborare cu Fundația culturală „Magazin istoric”, organizează Simpozionul de istorie și civilizație bancară „Cristian Popișteanu”.

Câteva cuvinte despre aniversarea Băncii Naționale. Cred că acum lumea știe, începând din anii '90, în luna aprilie, aniversăm înființarea instituției noastre. În aceste zile, se împlinesc 132 de ani de când Legea pentru înființarea unei bănci de scont și circulațiune, viitoarea Bancă Națională a României, a fost votată în Parlamentul României și publicată în „Monitorul Oficial” la 17/29 aprilie 1880. Noua instituție a primit de la început, din partea statului român, privilegiul exclusiv de a emite bilete de bancă la purtător, ceea ce a făcut-o din start o instituție fundamentală a statului român modern. Înființarea BNR a reprezentat încununarea eforturilor depuse de mai multe generații de înaintași la edificarea sistemului monetar și de credit național, în contextul constituirii instituțiilor României moderne.

Ca de fiecare dată, în aceste ocazii, ne bucurăm să avem în mijlocul nostru vechi funcționari ai Băncii Naționale și îmi face o deosebită plăcere să-i numesc din nou pe cei care au lucrat ani mulți în această instituție. Dacă cumva lista mea nu este completă, prezint scuze: domnul Valeriu Vierța, a ocupat funcția de viceguvernator; domnul Ion Dobrescu, de asemenea viceguvernator al băncii, pentru o perioadă îndelungată de timp; domnul Ion Corlănescu, care a fost peste 32

de ani șef al Serviciului emisiune; domnul Alexandru Pencu, a lucrat foarte mulți ani în Banca Națională, înainte de pensionare ocupând funcția de director adjunct la Secretariatul general al băncii; doamna Paulina Florea, economist la Tezaur și Casierie; doamna Veronica Croitoru, consilier juridic principal; domnul Ion Tolbaru, a fost maestru gravor al băncii și ne-a ajutat foarte mult să facem în anul 1991 prima bancnotă a României postcomuniste, cea de 500 lei, cu Brîncuși; domnul Radu Negrea, domnia sa a lucrat mai mult la Banca Română de Comerț Exterior, dar a colaborat foarte mult cu Banca Națională. De asemenea, vreau să vă anunț că se află în sală nepoata guvernatorului Aurel Vijoli, figură marcantă în istoria Băncii Naționale, în același timp o persoană cu o viață dramatică din multe puncte de vedere. O salut pe doamna Virginia Vijoli, precum și pe ceilalți membri ai familiei.

Aș mai spune câteva lucruri despre aniversarea de astăzi. Este adevărat, tema simpozionului nu este dedicată în mod special Băncii Naționale, dar veți afla și de această dată lucruri interesante, pentru că întotdeauna găsim în Arhiva generală a băncii lucruri interesante. În prezent, arhiva noastră, o arhivă extraordinară, este în mare măsură electronizată și va putea fi cercetată din sala aflată în curs de amenajare, care va fi inaugurată, probabil, anul viitor.

Eu, însă, folosesc prilejul oferit de acest simpozion și pentru o avanpremieră. Vreau să vă înștiințez că pentru aniversarea înființării instituției noastre și în acest an vom marca finalizarea mai multor eforturi prin care încercăm să recuperăm memoria noastră instituțională și să restaurăm, în măsura în care se mai poate restaura, patrimoniul nostru istoric. Astfel, fac acum câteva anunțuri despre ceea ce credem că se va întâmpla, în continuare, în acest an.

În luna iunie, România și Banca Națională va găzdui Constituția olandeză a Fondului Monetar Internațional și a Băncii Mondiale, din care facem și noi parte. Dintre invitați, și-au anunțat până în prezent participarea în jur de 12 guvernatori și miniștrii de Finanțe din țările Constituentei. Cu această ocazie, vom inaugura aripa dinspre strada Smârdan a Palatului vechi al băncii și încheiem, în acest fel, ultima etapă a lucrărilor de restaurare a acestui frumos edificiu, reprezentativ pentru arhitectura Bucureștilor, ca, de altfel, și celelalte două palate ale băncii. Este vorba despre Palatul nou, din strada Doamnei, în care ne aflăm acum, și palatul Chrissoveloni, din strada Lipscani. Existența lor a impus un nou standard și noi reguli edilitare, transformând zona istorică a Bucureștilor, delimitată de cheiul Dâmboviței, Universitate, piața Sfântul Gheorghe și Calea Victoriei, într-un veritabil city bancar și comercial.

Din anul 1990, Banca Națională militează pentru refacerea aspectului urbanistic al acestei zone, iar refacerea și finalizarea, în curând, a celor trei palate ale BNR, reprezintă expresia preocupărilor noastre pentru salvarea acestei zone. Noi am dat semnalul pentru acest lucru. Știm că a recupera istoria și a recupera un city nu este o chestiune ușoară. Băncile moderne nu mai au loc în clădirile vechi, dar credem în continuare că se poate face foarte mult în această direcție. Am organizat pentru acest lucru, an de an, acțiuni și lucrări dedicate proiectului city-ului bancar al Bucureștilor, zonă care în 1936 avea nu mai puțin de 140 de bănci. Așteptăm ca și celelalte autorități publice care au răspunderi în acest domeniu să finalizeze lucrările începute sau să le demareze pe cele care sunt, încă, în stadiul de intenție. Credem că este o chestiune de onoare, dar și de mândrie națională, faptul că între cele 200 de bănci centrale existente în prezent în lume Banca Națională a României este, istoric, a XVI-a, iar zona aceasta, arhitectural și istoric, este un patrimoniu de foarte mare valoare.

Vom inaugura, tot în acest an, probabil în luna septembrie, noul ansamblu statuar dedicat lui Eugeniu Carada. El este fondatorul Băncii Naționale și, probabil că știți, primul monument care i-a fost dedicat, operă a sculptorului Ernest

Dubois, a fost vernisat la 17 februarie 1924, în cadrul unei ceremonii fastuoase. Din păcate, a fost demolat de autoritățile comuniste în perioada 1953-1954. Toate eforturile noastre de a găsi părți din acest monument au eșuat, practic el a fost distrus. Ceea ce vom inaugura în acest an este o replică, mai mult sau mai puțin fidelă, a proiectului inițial.

Tot în ceea ce privește patrimoniul imobiliar de mare valoare al Băncii Naționale, mai avem o veste bună. De curând, Banca Națională a achiziționat conacul Oromolu, din localitatea Păușești Măglași, din județul Vâlcea, una dintre lucrările de arhitectură rezidențială rurală ale lui Petre Antonescu, realizată în stil neoromânesc, prin preluarea unor elemente specifice culelor oltenesti. Clădirea este într-un stadiu avansat de degradare și dacă nu spre sfârșitul acestui an, în orice caz în anul următor, vom finaliza lucrările de restaurare și vom inaugura acolo un centru zonal cultural și de perfecționare profesională.

De asemenea, în acest an, sperăm să deschidem ceea ce noi numim Muzeul Tezaurului de la Mănăstirea Tismana. Probabil că știți despre această operațiune, care a purtat numele de cod „Neptun”. A fost organizată ca o adevărată operațiune secretă, de către Banca Națională și guvernul României, pentru salvarea tezaurului de aur al băncii. În anul 1944, acesta a fost adăpostit într-o peșteră, la intrare în Mănăstirea Tismana, împreună cu o parte din tezaurul băncii centrale a Poloniei, care, astfel, a fost și el salvat. În anul 1947, ambele tezaure au fost readuse la București, în integralitate. Având în vedere importanța „Operațiunii Tismana”, pentru istoria Tezaurului BNR, Consiliul de administrație a avut inițiativa organizării unui punct muzeal în peștera de la mănăstire. Prin această decizie, s-a avut în vedere că un punct muzeal, aflat în afara Palatului BNR din București, unde, de asemenea se va organiza un muzeu al civilizației banilor și al băncilor din România, lărgeste posibilitatea celor interesați, precum și a numeroșilor turiști care vizitează acea zonă, de a cunoaște istoria BNR. Totodată, suntem în stadiu avansat de discuție cu reprezentanții mănăstirii, pentru ca acolo să poată fi organizate simpozioane, colocvii, întâlniri între specialiști și publicul interesat de aspectele mai puțin cunoscute ale istoriei BNR.

Am și un anunț pe care puteți să-l considerați un semnal de alarmă. Supunem atenției opiniei publice, oamenilor de bine, care sunt acum în sală și cunosc foarte bine problema, situația casei Oromolu. Este în București, la intersecția Bulevardului Aviatorilor cu Piața Victoriei, Edificiul, deși este înscris pe lista monumentelor istorice este într-o stare avansată de degradare și face obiectul unor speculații imobiliare. Este nevoie, în opinia noastră, de intervenția responsabilă și urgentă a autorităților abilitate cu protejarea și conservarea acestei clădiri ca și a altor monumente ale Bucureștilor. Clădirea, care definește estetic zona în care se află, a aparținut lui Mihai Oromolu, personalitate importantă a României antebelice și interbelice, guvernator al BNR, în perioada 1921-1926.

În final, doresc să semnalez faptul că, tot în acest an, probabil în toamnă, vom avea mai multă lumină pe strada Lipsicani, întrucât urmează să finalizăm, după multe dificultăți legate de procedurile de achiziție, proiectul nostru mai vechi, de iluminare a celor trei palate ale Băncii Naționale.

Despre simpozion, așa cum am mai spus, în acest an se împlinesc 20 de ani de când banca, în colaborarea cu Fundația Culturală Magazin Istoric, organizează Simpozionul de istorie și civilizație bancară „Cristian Popișteanu”. Cea de a 20 ediție a acestei manifestări are loc printr-o fericită coincidență în anul în care revista Magazin Istoric aniversează 45 de

ani de la apariția primului său număr, în aprilie 1967. Știu că sunt mulți fani ai Magazinului Istoric, chiar în sală sunt oameni care păstrează colecția integrală a revistei.

Banca Națională și Magazin Istoric au fost înființate în aceeași lună, în aprilie, și de aceea simpozionul nostru a fost organizat de fiecare dată în luna aprilie. Totul a început în anul 1993, când banca era într-un plin efort de a îmbunătăți comunicarea cu publicul. Activitatea bancară nu era de loc înțeleasă, sau era înțeleasă cu mare dificultate. Publicul citea mai puțin ce spunem noi, poate nu aveam prea mult talent la comunicare. În schimb, citea foarte mult ce scria presa și de multe ori presa scria în altă direcție decât în cea a reformei bancare. Atunci, o întrebare a directorului de la acea vreme al Magazinului Istoric a declanșat această suită de seminarii. Întrebarea era: Credeți că publicul din România are vreo șansă să înțeleagă activitatea bancară după 40 de ani de cultură de altă natură ? Întrebarea ne-a mobilizat în sens constructiv și uitați că de la acea întrebare a pornit o suită neîntreruptă de seminarii dedicate civilizației bancare.

Alegerea Magazinului Istoric ca partener al băncii nu a fost deloc întâmplătoare. De 25 de ani, revista era bine cunoscută atât specialiștilor cât și publicului căruia doream și noi să-i transmitem noul mesaj al Băncii Naționale. După succesul primei ediții a simpozionului, care a dezbătut tema „Civilizația bancară românească”, ne-am hotărât să organizăm anual această manifestare științifică, dedicată istoriei și civilizației bancare din România. Astăzi, la a XX-a ediție, putem spune că am creat o tradiție și, în același timp, am reînsuflețit preocuparea instituției noastre, pentru susținerea studiilor de istorie bancară și financiară, care datează încă de la întemeierea Băncii Naționale, acum 132 de ani, la 17/29 aprilie 1880.

25 aprilie 2012, Banca Națională a României